

Duisternis of Licht! Nooit was er groter verwarring en ellende dan in deze dagen voor Kerstmis. Overal in de wereld grijnst de wanhoop en armoede ons aan.

In alle landen, komt een groter drang tot een steeds waanzinniger bewapening om aandacht vragen. Ieder voorval wordt door de bewapenaars benut om aanstonds het „vrede op aarde" in „oorlog op aarde" te doen verkeren.

Dan zullen de Uivers in bommenwerpers worden veranderd om meer te „kunnen bereiken dan enige andere bommenwerper in Europa" (uitspraak van Fokker).

Dan zal de Uiverroes blijken een voorspel te zijn van een nog grotere roes, de oorlogsroes. Dan zal de samenwerking van K. L. M. en het departement van defensie eerst goed tot uiting komen en „bij mobilisatie over een aantal vliegers beschikt worden, dat dagelijks zijn vliegvaardigheid heeft onderhouden en in staat is de verschillende typen te vliegen" (Minister Deckers in zijn memorie van antwoord). Zo werkt het militair systeem. Zo gaan we Kerstfeest vieren, „Vrede op aarde" zingen. Het geboortefeest van het kindeke en deze wereld - is er groter tegenstelling denkbaar? Overal worden zij, die voor de vrede getuigen vervolgd en in de gevangenis geworpen.

En wat doen wij, zijn wij wel ooit in beroering gebracht voor de zaak van de vrede? Hebben wij ons leven, onze ziel wel ooit als inzet gegeven voor die strijd? Hebben wij ooit geprotesteerd tegen die vervolgingen?

Wat doen de kerken en onze gemeenten in de komende tijden? Waarom werken zij niet mee in de strijd tegen al wat deze wereld naar de ondergang drijft? Nu is de tijd nog daar om ons te bezinnen. Aanstonds zullen de kerstklokken luiden en onze liederen klinken. Mag het alleen bij die liederen blijven? Wij zullen moeten kiezen tussen duisternis en Licht, de wereld of Christus. Dat Christus onze keus moge zijn - dat Zijn licht moge schijnen en allen de strijd tegen het oorlogsdrijven mogen aanpakken in Zijn naam. Dat wij dan in Zijn naam zullen zeggen: „Wij weigeren aan god Mars de dienst - want Christus is onze leidsman."

Cor Inja.

1935

Algemeen Gemeentedag
en

Arbeidssamenkomst

TE ELSPEET

25 - 26 MEI 1935.

NADERE MEDEDEELINGEN.

Aankomst: De deelnemers worden te Elspeet verwacht Zaterdag 25 Mei ongeveer half drie. De Autobus zal dien dag vanaf het station Ermelo rijden na aankomst van de treinen 13.43 en 13.47. Kleine handbagage mag in de autobus worden meegenomen. Grootere bagage zende men vooruit en

zette er op: Per Spoor tot Nunspeet en verder per vrachtrijder van 't Slot te Elspeet. Ook per postpakket kan gemakkelijk verzonden worden.

Bij aankomst op het terrein melde men zich eerst in de veranda voor de eetzaal.

Meebrengen: Lakens, sloop, handdoeken (door degenen, die deze niet wenschen te huren), servet en Gemeentedagbundel. Het meebrengen van spiritustoestellen is verboden.

Dagindeeling: Half negen ontbijt, half een middagmaal, vier uur thee, zes uur broodmaaltijd.

Op den dag van aankomst wordt om zes uur een warme maaltijd verstrekt. Aankondiging,

Met een warme aanbeveling wil ik hier jullie aandacht vestigen op de interkerkelijke liederenbundel waarover al eerder in onze rubriek geschreven werd (Novembernummer 1934) en die nu bij den boekhandel te verkrijgen is tegen den buitengewoon lagen prijs (gebonden) van f 1.50. Onder den titel *Geestelijke Lieder* uit den schat van de Kerk der Eeuwen werd kortgeleden deze bundel geschonken (uitg. G. F. Callenbach, Nijkerk). Ik zeg: geschonken, want ik vind deze verzameling echt een geschenk om dankbaar voor te zijn. 20 jaar lang werd eraan gewerkt door den samensteller, ds. H. Hasper, (predikant bij de Geref. Kerk in H. V. te 's Gravenhage) wiens naam niet eenmaal in de bundel voorkomt; maar wij voelen dat deze verzameling geestelijke liederen, bevattende 640 liederen met melodie, voorzien van een register van alle melodieën, een register van de bijbelteksten die bij de liederen geschreven staan, een register van de eerste regels van alle verzen, en een lijst van alle titels, vrucht is niet alleen van studie en van getrouwe arbeid, maar van een groot en warm geloof. Daarvoor danken wij 't meest, want niet alleen is deze bundel een heerlijk bezit voor wie zingen willen, maar het is een kostelijk boek voor ieder die behoefte heeft in gemeenschap te treden met wat door de eeuwen heen de Christenheid aan geloof en aanbedding, troost en dank en kracht en blijmoedig vertrouwen door 't Evangelie van Jezus Christus gekend en beleden heeft.

D. W.-v. Nt.

1936

De zwarte toekomst.

Langzaam, maar zeker wordt de wereld naar de grote wereldoorlog toegeschoven. Wij zijn geen mooi weer profeten als we dit constateren. Aan alle kanten steken de oorlogswolken onheilspellend de koppen boven de horizon.

In het verre Oosten Japan-Rusland. In het Zuiden is het onheil al losgebarsten en zijn behalve blanke en zwarte soldaten, ook vele vrouwen en kinderen gedood door bombardementen uit vliegtuigen.

Hier in het centrum van de blanke beschaving nemen ook hand over hand de spanningen toe.

In hopeloos wantrouwen leven de volkeren naast elkander voort, Frankrijk, België, Engeland, zij bewapenen zich in steeds meer ijftempo om de „vrede" te handhaven. De grote Duitse broer heeft zich bewapend omdat ook hij de „vrede" wil brengen. En natuurlijk; ook ons land moet zijn lieve geld offeren aan Mars.

Op het moment, dat ik dit schrijf is de ontwikkeling van deze bewapeningswoede bezig de gemoederen in de wereld in beroering te brengen.

Hoe de ontwikkeling van dit alles zal zijn, is nog niet zichtbaar. Men hoopt, dat de onderhandelingen tot een vergelijk zullen leiden. Overigens behoeft er niet veel bij te komen, of het vat buskruit „Europa" genaamd ontploft.

Onze commissie volgt al deze dingen nauwkeurig. Bij het verschijnen van deze „Brieven" vergadert zij. Al naar gelang de stand van zaken dan is, zal zij haar besluiten nemen. Toch meenen wij aan ons manifest van 5 October 1935 te moeten herinneren en speciaal aan deze woorden:

Wij zien het dus als onzen Christenplicht, in dezen tijd militairen dienst te weigeren, ook al mocht de Volkenbond tot militaire sancties overgaan.

Wij mogen het oorlogsgeweld niet steunen, ook niet met ons werk of in onze zaken.

Wij besluiten met den oproep, dat velen van onze Doopsgezinde broeders en zusters zich zullen willen stellen op het standpunt van dit daadwerkelijk Christendom, waarin wij ons gesterkt voelen door het voorbeeld van onze vaders.

Dat zoo onze broederschap haar taak moge vervullen in deze moeilijke tijden.

Dat onze leden, in deze moeilijke tijden, zich gebonden mogen weten aan onze groep en haar beginselen.

Cor Inja.

Naschrift.

Niet zonder bedenken geef ik plaats aan het bovenstaande. Ofschoon ik op hetzelfde principieele standpunt sta als Cor Inja, meen ik toch twee opmerkingen niet achterwege te moeten laten:

1e. Het lijkt mij niet juist de eenzijdige meening te verkondigen dat „de wereld langzaam maar zeker naar de groote wereldoorlog wordt toegeschoven". Mij dunkt dat daarnaast moet worden erkend dat met diepen ernst gestreefd wordt naar het voorkomen van een ramp die door geen enkel volk of staatsman gewild wordt en dat vele andere, ook christelijke, krachten daartoe werkzaam zijn, al zou men wenschen dat de Kerk krachtiger gaat spreken.

2e. Lijkt 't mij niet juist door middel van Brieven, met de herhaling van eenige zinsneden uit het Manifest, op te wekken tot het innemen van het standpunt der dienstweigering.

Getrouw aan mijn beleid als redacteur, zooveel mogelijk allen hun eigen woord te laten spreken, heb ik, hoewel na ernstige weifeling, besloten mijn

vriend Inja niet af te wijzen. Maar als Redacteur wilde ik er toch met een enkel woord van gewagen dat de huidige toestand ook uit een ander gezichtspunt beschouwd kan worden.

De Redacteur.

Vacantievreugde.

Velen ontberen de vreugde van vakantie. Nooit kunnen zij de verkwikking van „er eens uit“ genieten. Een verblijf in Broederschapshuis, het medemaken van een BroederschapswEEK is uitgesloten. Zij kunnen niet weg, want er is niemand die ondertusschen hun arbeid waarneemt. Zou het mogelijk zijn dat zij hun arbeid door ons eens lieten waarnemen. Overleg 't eens met werkgever, met gezinsleden enz. Zeker 10 arbeidsweken kan de **G.D.A** (de Gemeenschap van dienende Arbeidsters) dezen zomer vacantiEVERVANGSTERS geven.

T. S.

Het Congres.

Over enkele weken komt het derde algemene Doopsgezinde Congres in ons land samen. De voorbereiding is in volle gang. Moeilijkheden biedt op dit ogenblik vooral nog de huisvesting in Amsterdam (en omgeving) van 29 Juni-1 Juli. Wie voor die dagen nog onderdak kan verlenen melde zich nog onmiddellijk aan bij Mej. Dr. M. Simon Thomas, secr. van de technische Congrescommissie, Euterpestraat 2, Amsterdam-Zuid. Op een ruim broederlijk hart zal meer gelet worden dan op een grootse kamerinrichting! Zoals bekend is de openings-GodsdiensTOEFENING op Maandag 29 Juni 8 uur in de Amsterdamse Singelkerk voor ieder toegankelijk. Ook de slotsamenkomst te Witmarsum op Vrijdag 3 Juli te half drie kan iedereen bijwonen, mits hij voor 24 Juni a.s. een kaart aanvraagt bij den consulent van de Doopsgezinde gemeente te Witmarsum, Ds J.P.H. Grootes te Workum. Van de slotsamenkomst te Witmarsum wordt het laatste gedeelte - de preek van Ds. A. H. van Drooge - op Vrijdag 3 Juli te vier uur door de V.P.R.O. uitgezonden Zondagavond 28 Juni zal Ds. Sepp voor de V.P.R.O-microfoon over de betekenis van het congres spreken. (Voor het juiste uur van aanvang zie men het radioprogramma). Als luisteraars zullen dus zeer velen met het congres kunnen meeleven. In gedachten hoop ik dat allen met ons zullen medeleven in die dagen, die voor de toekomst van onze broederschap, hier en elders, van grote betekenis zullen kunnen zijn.

Alkmaar, juni 1936,

Frits Kuiper.

Stimmnngsbilder vom Weltkongress der Mennoniten in Holland 1936.

Zum Exempel: Wie leicht ging Euch in Holland das Organisatorische von der Hand! fast ein Spiel. Auch neue Situationen brachten Euch nicht in Verlegenheit, sondern in die Gelegenheit, schnell umzudenken. Ein Zeichen dieser organisatorischen Fähigkeit ist der Packen Drucksachen, den jeder Teilnehmer mit nach Hause nehmen konnte und der ihn vor einem schnellen Vergessen der Konferenz, wenn es

schon überhaupt denkbar sein sollte, bewahrt. Zum ersten Male erschien ein Kongressbote, vier Nummern, holländisch und deutsch. Und dann Elspeet! Wie liegt es jetzt schon im Grun der Baume und Straucher! Vor acht Jahren war das alles noch klein und niedrig; jetzt aber musste man sein "orientalisches" Vermögen (wie ein Freund von mir sagt) anstrengen, um sein Schlafquartier zu finden. In Elspeet erst recht musste alles straff gehandhabt werden, um die Ordnung aufrecht zu erhalten. Wächterruf und Mittag läuten, Zeichen zu den Vortragen: alles auf die Sekunde! Und jederman fügte sich demauch die Koryphäen. Und abends nach 11 Uhr stilte. Wer glaubt aber unserem Reden? Aber es sei versichert: w i r in unserer Kammer A15 haben nicht mehr so laut gelacht wie unsere Nachbarn rings herum!

Wie schön war die Fahrt zu Schiff über das IJsselmeer! Und dann die Omnibusfahrt durch fast ganz Friesland! Schade nur, dass man in Witmarsum so wenig Zeit hatte! Eindrucksvoll der kurze Weg vom Denkmal ins Dorf: Mennoniten auf der Wanderschaft. Es war eine Wallfahrt ohne Kerzen und Ave Maria, aber ich glaube, es war eine Wallfahrt, bei der auch gebetet wurde, inniger und tiefer, da einer den andern einschloss in seine Bitte, um den Segen Gottes zu erleben für die ganze Bruderschaft.

1937

Vereenigingsnieuws.

Onze Algemene Commissie besloot in haar vergadering van juni de officiële naam van onze vereniging: 'Vereniging voor Gemeentedagen van Doopsgezinden in Nederland' voor dagelijks gebruik te vervangen door 'Elspeetse Vereniging'. Dit besluit werd aan de Algemene Arbeidssamenkomst meegedeeld en over het algemeen met instemming ontvangen.

Beginselverklaring.

Het bestuur van de arbeidsgroep tegen de krijgsdienst zette in het kort haar beginselen op papier:

Wij gevoelen ons namelijk verplicht - met volle eerbiediging van anderer overtuiging - voor de evangelische vredesboodschap, die door de kerk in het algemeen te weinig verkondigd wordt, in en buiten onze Doopsgezinde broederschap met alle kracht door woord en daad te getuigen.

Wij gelooven, dat het Evangelie van Jezus Christus ons oproept tot den dienst voor den vrede en tegen den oorlog. Wij zien het als een verzuim van ons als christelijke gemeente, dat deze waarheid te weinig wordt erkend en betracht.

Wij kunnen niet meedoen aan oorlog en oorlogsvoorbereiding en militaire dienst, omdat ons geweten dit verbiedt. (..)

Wij beseffen tevens, dat de bestaande internationale en maatschappelijke verhoudingen van grooten invloed zijn op de directe oorlogszaken, en erkennen daarom de groote waarde van de pogingen om te komen tot opbouw van een nieuwe maatschappelijke orde en van internationaal recht, waardoor de oorlogskansen geringer kunnen worden.

Wij willen daarom aan dienstweigeraars om des gewetens wil moreelen en practischen steun verleenen, evenals aan allen, die om hun vredesgezindheid in dezen tijd moeten lijden. Wij zien in hun levenshouding een nieuwe poging tot verwezenlijking van wat de oude Doopsgezinden met hun weerloosheid hebben bedoeld.

In augustus 1937 vond de oprichting van de Commissie voor Kerkeradsleden Conferenties plaats tijdens een Broederschapsweek in Elspeet. Het doel van de Elspeetse Vereeniging was om gemeenten bewust van haar roeping te maken. Als een van de mogelijkheden daartoe zag men het contact met en tussen kerkenraadsleden. Immers, kerkenraadsleden konden er voor zorgen dat wat in de Elspeetse Vereeniging leefde, niet alleen in een maandblad werd gepubliceerd, doch ook besproken zou worden in de gemeenten. Bovendien konden kerkenraadsleden zorgen voor een bewust godsdienstige geest waar die ontbrak. Aan het bestuur van de Elspeetse Vereeniging werd verzocht een weekend voor kerkenraadsleden te organiseren. Hierop werd van harte ingegaan. Er werd een commissie benoemd, bestaande uit kerkenraadsleden en leden van het bestuur van de vereniging.

Algemene~Gemeentedag te Elspeet 15-18 Juni 1937.

Voorwoord.

Twintig jaren zijn verstreken sinds de eerste Gemeentedag van Doopsgezinden in 1917 te Utrecht wordt gehouden. Dat was nog midden in de oorlogstijd. De jaren, die daarna volgden, waren volstrekt anders dan het tijdperk, dat wij voor de oorlog hadden gekend. De schijnbaar zo vaste grondslagen van het geestelijk leven begonnen te wankelen. Alle maatstaven en richtsnoeren, die dikwijls eeuwen lang onveranderlijk gegolden hadden, werden opnieuw getoetst en bleken dikwijls geen stand te kunnen houden. Dat proces van toetsing is nog in volle gang en de pogingen tot nieuwe oriëntering, die men ondernomen heeft, hebben nog weinig bevredigende resultaten opgeleverd.

Zijn wij temidden van die stormen, welke het geestelijk leven van deze wereld tot in de diepte beroerden, staande kunnen blijven? Wij geloven, dat wij inderdaad - ondanks talloze tekortkomingen - kracht hebben ontvangen van God. Temidden van allerlei verwarring en onzekerheid - ook in ons eigen geloofsleven - hebben we toch iets mogen zien van een richting en een doel, dat ons gewezen word. Het wordt ons geschonken iets te horen van het Woord van Hem, die trouw houdt in eeuwigheid. Met dank denken wij er aan terug, dat daarvan in Elspeet gedurende de jaren, die nu achter ons liggen,

telkens opnieuw getuigd mocht worden. Daarom gaan wij de Gemeentedag van Juni tegemoet met dank in onze harten en met de bede, dat God voor de toekomst ons bewaren moge en versterken.

Zo richten wij ons dus ook naar de toekomst. Is zij niet vol donkere dreiging? Zonder voor de gevaren de ogen te willen sluiten, willen we toch bovenal onze aandacht richten op Hem, die de wereld regeert en ons geroepen heeft uit alle duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Mochten wij leren te leven vanuit de hoop, die God - en Hij alleen - ons schenken kan. Dan zullen wij ook aan de velen om ons heen, die smachten naar waarachtige levensvolheid, iets van die zegen kunnen doen zien, die uit het geloof is. Zo alleen kan er sprake wezen van een vervullen van de taak, waartoe we door het gebod der liefde verplicht worden.

Wij hopen rijke dagen te zullen hebben. Rijk door dankbare herinnering, rijk ook door het uitzicht, dat ons ondanks alles geschonken wordt. Wij roepen met klem allen op, om met ons deze dagen te vieren, die in de afgelopen twintig jaar in Elspeet (en op de vroegere dagen te Utrecht en Lunteren) zegen hebben ontvangen, en ook allen, die zich met ons verbonden weten door dezelfde hoop en verwachting.

De Commissie.

Programma.

Thema: Nood en Verlossing. Dinsdag 15 Juni.

7½ uur: Herdenking 1917-1937 door den leider Ds. C. Nijdam, Zeist.

8½ uur: Herinneringen en uitzichten, gegeven uit den kring der deelnemers.

10 uur: Avondwijding.

Om dat Bijzondere, dat bijzonder is, omdat het door God gegeven wordt, houden wij gemeentedagen, broederschapsweken, vergaderingen der arbeidsgroepen, die zich bezinnen op de Zending, op den Bijbel, op het Vredeswerk, op de Jeugd, op de crisisslachtoffers enz. Daarom is het te doen. Om dat te vinden komen ook de Jongeren bijeen en hebben onze catechisanten hun tenten en waterkampen onder den wijden hemel. Daarom zien we ook graag hen, die niet tot onze gemeenten behooren, of er nog slechts een zeer los verband mee hebben, als „Vacantiegasten" in onze Broederschapshuizen. Wij weten immers welke wind waaien kan over bosch en hei en duin en waterplas, en dat velen gezegend werden op onvoorziene wijze, omdat „Gods stem word gehoord.

W. H. Toe Water, 1937.

1938

De Brieven: deze hebben alle een eigen onderwerp:

Januari: Jezus Christus zoals de Bijbel hem ons brengt.

Februari: *Zending*.

Maart: Avondmaal.

April: Zomerwerk.

Mei: Vermaning of eeredienst

Juni: Gemeentedag.
Juli/Augustus/September:
Broederschap onder de menschen.
October/November:
Onze houding tegenover het antisemitisme.
December: Kerstmis.

Studenten-Conferenties.

„Brieven" worden ontvangen door alle medewerkers, terwijl zij tusschen de Ver. en de a.s. Doopsgezinde predikanten, de studenten, de eerste schakel vormen. Door de Studenten-Conferenties blijkt, dat onder hen zoowel als onder de jonge predikanten belangstelling bestaat voor ons streven. De samenkomst van 6-8 Sept. 1937 wordt door bezoekers in 't bijzonder geroemd, omdat het aandeel der studenten in de discussies grooter was dan tevoren, dank zij het aantal aanwezige studenten, dat dat der predikanten overtrof. De Commissie voor Studenten-Conferenties heeft alle hoop op een goeden voortgang van zaken in 1938. Ik kan reeds nu mededeelen, dat deze hoop gegrond bleek: de conferentie van 27-29 April 1.1. wordt een der best geslaagde genoemd, die tot nu toe zijn gehouden. De geest van onderling vertrouwen was zeer krachtig.

Avondmaal.

Het vorige jaar werd te Elspeet de gedachte uitgesproken, dat de mogelijkheid moest worden gegeven, om in het Broederschapshuis tijdens eene conferentie, avondmaal te vieren. Deze gedachte vond aanstonds weerklank. De Commissie voor het Broederschapshuis verklaarde zich bereid kannen en bekens voor het avondmaal aan te schaffen. Daarnaast werd echter de gedachte uitgesproken om dit avondmaalstien uit giften te bekostigen, opdat het een symbool zou zijn der dankbaarheid, waarmede velen staan tegenover de gemeentedagen. Spontaan werden voor dit doel enkele giften toegezegd. Wellicht zullen velen dat meevoelen en het op prijs stellen aan dat doel mede te werken. In 1937 bestond de Vereeniging voor Gemeentedagen twintig jaar. In 1938 zal het tien jaar zijn geleden, dat het Broederschapshuis te Elspeet werd voltooid door inwijding van het hoofdgebouw. Aan die data kan deze schenking worden vastgeknoopt.

Eerste Kerkeradsledenconferentie.

Toen in den zomer van 1937 op de Broederschsapsweek te Elspeet de Gemeente in het middelpunt van de besprekingen stond, bleek hoe de vragen, die daarbij te berde kwamen in al hun actuele belangrijkheid zeer in het bijzonder hen aangingen, die geroepen zijn in den vollen zin van het woord leiding te geven aan het gemeentelieven: de kerkeradsleden. De toen aanwezige functionarissen en oud-functionarissen spraken de wensch uit naar contact met bestuurders van meerdere zustergemeenten, om met elkaar deze dringende vragen onder de oogen te zien en naar een oplossing te zoeken. Uit die wensch kan nu geboren worden de eerste samenkomst van kerkeradsleden. Alle voorbereidingen zijn getroffen, het Broeder-

schapshuis te Elspeet opent zijn deuren en op 9 en 10 Juli a.s. mogen velen, die den nood der Gemeente in het hart dragen, bijeenkomen ter bemoediging en versterking. Zoo God wil zullen wij mede daar kracht vinden, om, onze roeping getrouw, het ons toevertrouwde pand te bewaren en door dezen zwaargeladen tijd heen te dragen.

De kerkenraden van alle gemeenten werden uitgenodigd tot het bijwonen van deze samenkomst op 9-10 Juli 1938 te Elspeet.

(Honderdtwintig kerkenraadsleden gaven gehoor aan de conferentie, die onder leiding stond van zr. W.J. Menalda).

1939

Vereenigingsnieuws.

Brieven.

Januari: De zendingstaak der gemeente.

Februari: Gemeente en Staat.

Maart: Het kruis.

April: Zomerwerk.

Mei: De betekenis van de natuur voor ons godsdienstig leven.

Juni/Juli-Augustus/September:

Verslagen.

October/November:

Christen-zijn in dezen tijd.

December: Advent- en Kerstgedachten.

In het jaarverslag 1938-1939 staat over der Kerkenraadsleden bijeenkomst het volgende vermeld:

Een nieuwening in de lijst der verschillende commissies is de C(ommissie v.) B(ijeeenkomsten v.) K(erkeraadsleden). Deze Commissie zag haar pogen voor een eerste bijeenkomst in 1938 met succes bekroond. De toeloop was zoo groot geweest, dat het huis te Elspeet, dat zijn gasten in vacantieverblijf, gedurende het conferentieweekende niet naar huis had gestuurd, boven of onder alle verwachting geen ruimte genoeg had, zoodat verscheidene deelnemers in het dorp moesten worden ondergebracht. Die groote toeloop beteekent nu op zichzelf nog niet zoo veel. Maar wel bleek dat er vraag was naar dit bijeenbrengen van kerkenraadsleden. Hier komen zij op geheel andere wijze bijeen dan in zakelijk verband, zooals dat reeds van A. D. S.-wege geschiedt, immers hier als vooraanstaande gemeenteleden, die het geestelijk gemeentelven mede hebben te dragen en daar verantwoordelijk voor zijn. Op 8-9 Juli a.s. vindt de 2e bijeenkomst plaats, waar tevens een afgevaardigde naar de A. G. C. zal worden aangewezen. En daarmee zal het werk van deze commissie ingeschakeld zijn in het Elspeetsche organisme. Wij verwachten er veel goeds van.

Als werk, dat als zoodanig niet door alle leden onzer E. V. gezamenlijk wordt gedragen, maar dat zich beperkt tot een groep medewerkers, die zich

speciaal hiertoe geroepen weten, komt thans dat der Arbeidsgroepen ter sprake.

Doopsgezind Hulp-Bureau.

Op initiatief van Ds. T. O. Hylkema en onder den drang der omstandigheden is te Amsterdam opgericht een „Doopsgezind Hulp-Bureau voor hulpwerk in mobilisatie- en oorlogstijd“.

Het voorbeeld voor oogen hebbende van het prachtige werk, dat in den vorigen wereldoorlog door de Quakers en de Amerikaansche Doopsgezinden is verricht, wil het Bureau de gelegenheid geven aan de doopsgezinden in ons land in mobilisatie- en oorlogstijd dienend werk als christen te doen, steun te geven op geestelijk en stoffelijk gebied aan burgers en militairen, zonder onderscheid van vriend of vijand.

In het bijzonder is gedacht aan huisvesting, voeding, verpleging, persoonlijke bijstand met raad en daad. Men wil trachten daarvoor benodigde personen, leiding, gebouwen, geld of andere hulpmiddelen te geven, of anderen bij het geven daarvan te steunen. Alleen dat hulpwerk wordt echter ondernomen of gesteund, dat geschieden kan in overeenstemming met de verordeningen der overheid en zoo mogelijk na overleg en onder goedkeuring van de betrokken autoriteiten. Het Bureau gaat daarbij niet uit van eenig principieel standpunt voor of tegen den krijgsveld.

Het Bureau is zoo gelukkig reeds thans het Broederschapshuis te Bilthoven te zijner beschikking te hebben en de noodige medewerking van de militaire autoriteiten te hebben verkregen. Het heeft zich nu tot de kerkeraden van alle doopsgezinde gemeenten in ons land gewend, om de medewerking ook van dezen te verkrijgen en te vernemen, wat er op dit gebied door de doopsgezinden reeds wordt gedaan of voorbereid.

Al wie persoonlijke arbeid of geldelijke dan wel andere stoffelijke hulp wil geven, is welkom.

Het Bestuur bestaat voorloopig uit: Ds. T. O. Hylkema, voorzitter, Gen. Majoor W. H. E. Vrijdag, Ds. J. Wuite, notaris J. Zwart en Mr. C. H. van Zeggelen, secretaris-penningmeester. Het Bureau is gevestigd ten kantore van laatstgenoemde, Keizersgracht 392 Amsterdam ; zijn postgironummer is 364249.

Het Broederschapshuis in **Schoorl** was in 1939 een toevluchtsoord voor Joodse vluchtelingen uit Duitsland geworden.

Oproep tot steun.

Bovenstaande woorden treft men in dezen tijd welhaast in iedere krant of maandblad aan. We raken er zoo aan gewoon, dat men het soms leest zonder er bij na te denken. Toch hoop ik, dat onderstaand Uw aandacht moge hebben. Onze groep heeft, wat U waarschijnlijk wel bekend is, een steunfondsje voor hulp aan gewetensbezwaarden, wat thans dringend aanvulling behoeft. Nu de toestand steeds dreigender wordt, en de mogelijkheid steeds grooter dat zij, die dienstweigeren omdat hun geweten

verbiedt mede te doen aan oorlog of oorlogsvoorbereiding, bij ons zullen komen om hulp, wij hun die hulp zullen moeten geven. Daarom doe ik een dringend beroep op U: Zend ons een bijdrage op mijn gironummer 234946. Elk bedrag zal dankbaar worden aanvaard. Toont mede uw verbondenheid en verantwoordelijkheid ten opzichte van hen, die hopen standvastig te blijven door de kracht van hun geloof.

De Penningmeesteres,
M. Heijmering-Komen.

Algem. Commissie voor Buitenlandsche Nooden.

De ondergeteekenden, leden van de Algemeene Commissie voor Buitenlandsche Nooden, komen hierbij tot U, broeders en zusters, met een dringend verzoek. De zorg voor de volwassen vluchtelingen is van ons weggenomen. Wij hebben gelukkig veel voor hen kunnen doen, dank zij het feit, dat zij in de Broederschapshuizen zulk een goed en veilig onderdak vonden. Zij zijn nu echter in Sluis ondergebracht, waar zij onder de directe leiding van het Prot. Hulpcomite staan.

Maar ons werden ook kinderen ter verzorging toevertrouwd. Zij vertoeven thans nog op Johanneshof in Dieren, 27 in aantal.

Daar hebben zij een uitstekend ingericht verblijf. Zij bezoeken vaak middelbare scholen, waardoor wij mogen hopen, dat zij in de toekomst zich een werkkring zullen kunnen veroveren.

Wij zouden deze 27 kinderen gaarne onder onze hoede willen houden en hun onze geestelijke en stoffelijke verzorging blijven bieden. Zal dit echter kunnen geschieden, dan hebben wij geld nodig. En daarom doen wij een beroep op **U allen, broeders en zusters!** Het geldt hier kinderen die mogen rekenen op onzen steun en onze liefde. Het geldt hier een werk van Christelijke barmhartigheid, een daad waardoor wij ons geloof kunnen bewijzen.

Daarom komen wij met vrijmoedigheid en vertrouwen. Het zou voor een ons een groote teleurstelling zijn wanneer wij dit mooie werk zouden moeten beëindigen door gebrek aan de noodige finantiën. Wij zouden het ook betreuren voor onze Broederschap, die tot dusver getoond heeft haar aandeel in de vluchtelingenverzorging te willen dragen.

Het is niet nodig cijfers te noemen van hetgeen wij nodig hebben. Ieder kan wel begrijpen, dat de verpleging van 27 kinderen veel geld eischt. Wij geloven echter, dat gij, wanneer gij denkt aan Johanneshof en de kinderen, die U aanzien, ons helpen wilt. (...) Voor de Algemeene Commissie voor Buitenlandsche Nooden: Ds. F. Dijkema, Ds. A. Du Croix, C. S. Altmann, Mr. J. W. van der Vlucht, A. J. TH. van der Vlucht, Ds. A. P. van de Water, Zwolle.

1940

Vereeniging.

In juni schreef het bestuur over de verschrikking en het leed van een oorlog die ook over ons land is gekomen. In eigen kring van gemeenten en leden is hier en daar groot verlies en rouw, is zorg en angst.

Het was moeilijk om het gewone werk te laten doorgaan. Zo gingen drie crisisweken niet door vanwege de bezetting. Jongerendagen konden niet doorgaan, alleen als er verlof werd verleend om te reizen en er een ruimte gevonden kon worden die verwarmd, verlicht en verduisterd kon worden. De vraag was, zou de winterbijeenkomst kunnen doorgaan.

Algemene Gemeentedag te Groningen op 7 en 8 September 1940.

Deze Gemeentedag, die het vorig jaar in de September-dagen niet kon plaats vinden wegens de mobilisatie, hopen wij thans te houden in dezelfde stad en met hetzelfde onderwerp. De sprekers van toen waren voor deze dagen in 1940 reeds bezet. Doch onderwerp en leider bleven. Het onderwerp is er helaas nog actueler op geworden: „**Bouwende dienen in een wereld vol ruïnen**”.

De ontzaglijke vernietiging van waren en waarden is in crescendo voortgegaan. Stoffelijk en geestelijk is in deze door God zo rijk bedeelde wereld reeds zoveel vernield, dat wij mogen zeggen te leven in een wereld vol ruïnen.

Het is geen ijdele overschatting van eigen betekenis als de Christelijke Kerk, en met name ook onze Doopsgezinde Broederschap, zich bewust wordt temidden van deze ruïnen een bepaalde roeping te hebben ontvangen. Door Gods openbaring in Jezus Christus is deze roeping door de eeuwen heen tot op deze dag aan ons doorgegeven.

Ook aan ons. Omdat wij door traditie en eigen belijdenis opgenomen zijn in de aloude Gemeente Gods, die — hoezeer zij haar roeping menigmaal heeft vergeten — nog altijd door het Woord dat in haar midden op de kansels ligt, geroepen wordt.

Tot een taak. Een zeer bijzondere en grootse, schoon niet uiterlijk schitterende: **bouwende dienen**. Dienen als levende bouwstenen voor het Huis Gods dat door Christus ook tans — ja, misschien tans meer dan ooit — gebouwd wordt. En zelf ook de stenen aan te dragen voor de opbouw van het Rijk Gods hier op aarde.

Wij grijpen niet te hoog, als wij elkander deze roeping en taak voorhouden. **N i e t w i j** hebben het plan ontworpen; **n i e t w i j** zijn de bouwmeesters; **h e t B e s t e k** is van God. Hij wil ons slechts gebruiken als stenen en als arbeiders.

Een taak die wij uit onszelf niet zouden zoeken. Want wij komen hiermee in zekere tegenstelling te staan tot onze medemensen, die het Bestek niet kennen, altans er niet in geloven. Niet dat alle andere mensen zich zo maar neerleggen bij de ineenstorting van de wereld, maar zij bouwen of aan enkel menselijke stelsels die een nieuwe wereld willen opbouwen zonder God, of zij trachten het oude te restaureren volgens de oude methoden die zo ernstig gefaald hebben.

Deze tegenstelling is niet aangenaam. Ze betekent „vreemdelingen en bijwoners” te zijn in deze wereld. Het schijnt hooghartig zich te rekenen tot Gods volk. Maar ook deze wereld was en is immers ondanks alles Gods wereld. Geen hooghartigheid, maar diende arbeid eist van ons de **B o u w** naar Gods bestek.

1941 geen documenten gevonden.

1942

Vereeniging.

In het jaarverslag **1941-1942** komen we de volgende bemoedigende zinnen tegen:

Dit verslag staat in het teken van reorganisatie van het bestuursapparaat. Door de slechte middelen van verkeer is het onmogelijk om te vergaderen om de twee maanden, zoals gebruikelijk was. De vergaderingen met commissies werden beperkt en het aantal leden ook. De tijden zijn abnormaal en moeilijk. Het feit dat ik een jaarverslag kan uitbrengen stemt tot dankbaarheid: God heeft ons nog dit jaar gelaten. Wij zijn als de vijgeboom die gespaard werd opdat hij vrucht zou dragen wanneer om hem heen was gegraven en mest gelegd. Bereidden wij dit jaar de bodem voor? Gebruikten wij den tijd dien God ons in lankmoedigheid toestond? (...)

Locale gemeentedagen werden wel gehouden in Friesland en in Arnhem, Hilversum, Borne en Middelburg.

In een grote behoefte voorzagen weer de twee Broederschapshuizen Fredeshiem en Elspeet. (...) Het Huis in Schoorl is nog steeds door de Duitse Weermacht bezet. (...) Dit huis werd van week tot week verder vernield; vooral van binnenuit werd gesloopt hout ontvreemd.

Een proces van afbraak en vernieling, dat na 1940 volgde, nam catastrofale vormen aan. Een groot gedeelte van de gebouwen werd zelfs geheel gesloopt. De balken werden gebruikt voor de bouw van kustversterkingen; het kerkje was een onderdeel van de schietbaan.

Alle werkgroepen en commissies moesten in werk staken, alleen de 'Werkgroep voor Doopsgezinden en Geestverwanten' heeft haar werk weten voort te zetten. In Amsterdam en in de Zaanstreek had men de handen uit de mouwen gestoken. De werkgroep heeft in stilte en zonder geweld veel weten te doen voor vooral Joodse mensen die moesten onderduiken.

In **1942** kwam het verzoek van de A.D.S. om het werk van de Elspeetse Vereeniging bij haar onder te brengen. Er werd daartoe een commissie voor Broederschapswerk ingesteld. Deze commissie maakte plannen voor het houden van een Algemene Gemeentedag¹ en werd het werk van deze commissie uitgebreid met de zorg voor een 260 grootestadskinderen, die 14 dagen op het platteland werden verzorgd. Het was een proef die goed slaagde. Ook konden er weer drie 'gemeenschapswerk'-weken² gehouden worden voor volwassenen en twee voor kinderen.

In dat jaar werd het 25 jarig jubileum van de GDB gevierd door 100 leden. Vanwege de voedselschaarste was dit het maximale aantal deelnemers.

Op de jaarvergadering werd bezwaar gemaakt tegen de wijze van vergaderen. Men vond dat er meer gelet moest worden op die zaken die binnenskamer moesten blijven. Er waren voor het eerst mensen op een A.A.S., van wie men niets wist.

¹ Op bevel van de bezetter werd de naam 'Gemeentedagen' veranderd in landdagen.

² Op bevel van de bezetter werd de naam 'crisis' veranderd in 'gemeenschapswerk'.

Ds. Fr. Kuiper gaf toen het volgende antwoord:

Wij hebben in dit opzicht nog veel van de Quakers te leren. Er moet open en eerlijk en ook met kritiek gesproken kunnen worden. Zoo is onze gemeenschap bedoeld.

1943

Toch werden in 1943 nog vier gemeenschapsweeken gehouden. Één daarvan was voor vrouwen wier man in het buitenland was tewerkgesteld.

300 kinderen konden drie weken naar een gezondere omgeving worden overgebracht.

Alle arbeidsgroepen en commissies hadden na 1942 noodgedwongen hun werk moeten staken. Datgene dat was opgebouwd zag men grondig afgebroken worden. Aan de mogelijkheid van herstel werd zelfs ernstig getwijfeld. Ook het landelijke werk werd door de bezetter onmogelijk gemaakt. Men riep op om gewestelijk door te gaan, ook omdat Elspeet en Fredeshiem door het gebrekkige treinverkeer en na het vorderen van de fietsen praktisch onbereikbaar waren geworden. De Broederschapshuizen werden bij herhaling voor militaire doeleinden gevorderd.

Vragen waar men zich in deze tijd mee bezig hield waren:

hoe staan wij tegenover de vijand en zijn handlangers en

hoe moet onze houding zijn na de oorlog, nu vrede dichtbij lijkt. (1943!)

In de bestuursvergadering van 10 juni werd gesproken over de toekomst van het Broederschapswerk, zijn plaats in de Broederschap en zijn verhouding tot de A.D.S..

Er werd een methodisch verschil geconstateerd tussen beide instanties: de A.D.S. bestuurt, de Elspeetse Vereeniging verenigt mensen tot een bepaalde arbeid. Dit doel moest blijven.

1944

De Duitsers hadden het Broederschapshuis Elspeet begin maart verlaten. Men had goede hoop dat het in deze zomer weer gebruikt zou kunnen worden. Het huis werd echter weer gevorderd voor een groep van 150 arbeiders. Omdat de inkwartiering voor 8 weken is, hoopt men dat het huis medio juni weer vrij is. Ds. Nijdam wil het weer open stellen terwijl anderen denken dat de mensen gezien de omstandigheden, toch niet zullen komen. Wel werd er nog een gemeenschapsweek gehouden op Fredeshiem.

1945

Elspeetse Brief No. 1, Juli 1945.

Ds Fleischer scheef: (...) Enigen onze gemeenten zijn zwaar getroffen, dat er van een geregeld gemeentelven nog niet gesproken kan worden; twee onzer predikanten en twee onzer theologische studenten zijn ten offer gevallen aan de mishandelingen der onderdrukkers; hun levens hebben een zegen bevat, tot in het beruchte hongerkamp Bergen-Belsen toe. Het Broederschapshuis in Schoorl is een ruïne geworden, dat in Elspeet is zo zwaar beschadigd, dat er zeker dit jaar geen sprake kan zijn van exploitatie en Fredeshiem, hoewel het er goed is afgekomen, ziet geen kans meer dan een dertigtal gasten te herbergen, maar ontvangt reeds nu uitsluitend diegenen die rust ten zeerste behoeven. Het houden van bijeenkomsten is daardoor en wegens de gebrekkige verkeersmiddelen uiterst bezwaarlijk geworden. (...)

Het werk der Elspeetse Vereeniging moet niet langer het werk van een bepaalde groep in de Broederschap met een bepaalde plaats van samenkomst zijn, maar dit werk moet definitief worden overgebracht in de gemeente; zodat de geestelijk opbouw der gemeenten geschiedt op een wijze, die onze Vereeniging op de Gemeentedagen en Broederschapsweken ontdekt heeft; en zo dat het werk der Vereeniging het werk wordt der Broederschap tot eigen geestelijke opbouw en tot hulp aan allen, die deze hulp willen aanvaarden. Daarmee hangt samen een verlangen naar een vernieuwde centrale broederschapsorganisatie, die blijvend geestelijke leiding onzer Broederschap ter hand neemt en waarin ook voor ons de vanzelfsprekende plaats zal worden gevonden.

Op 11 en 12 december werden de leden dringend verzocht te komen op onze 'opduikvergadering' oftewel onze 'Constituante', die zowel Algemeene Arbeid Samenkomst als Algemeene Gemeentedag Commissie zal zijn. Deze werd gehouden in de Doopsgezinde Kerk te Utrecht.

1946

Vereniging

Het verzoek van penningmeester Märckelbach om de contributies over 1945 en 1946, minimaal f 2.--, te willen voldoen. Hij voegt daar aan toe: wij hebben dit bedrag dringend nodig voor ons werk in de Doopsgezinde Broederschap, dat van geestelijk-godsdienstigen en van practischen aard is. Een kort overzicht van dit werk laten wij nog volgen:

Het houden van Gewestelijke Gemeentedagen.

De actie van de vredesgroep.

De arbeid van de Commissie voor Doopsgezind Gemeenschapswerk.

Het bestuderen van geloofsvragen en maatschappelijke problemen in werkcommissies.

Bijbelstudie.

Het organiseren van catechisantenkampen.

Practisch hulpwerk.

1947

In vernieuwde vorm werd het Elspeetse werk na 1945 voortgezet.

Omdat men een veranderde visie op de inhoud van het werk had gekregen wilde men ook de naam wijzigen. Vooral de eenheid met en de verantwoordelijkheid voor de gehele Broederschap werd er in tot uitdrukking gebracht:

Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk (G.D.B.).

In januari 1947 werd hiertoe besloten tijdens een samenkomst, weer in Utrecht.

Van de G.D.B. kon men individueel lid worden, terwijl ook Gemeenten zich konden aansluiten.

Belangrijk was de GDB als samenbindende functie voor de Broederschap, die immers wars is van het gezag van bovenaf. Voor de onderlinge cohesie, de communicatie, het geloofsgesprek, de meditatie en de geloofsoefening is de G.D.B. een onmisbaar hulpmiddel geworden.

De G.D.B. had een paraplu-functie gekregen.

Er werd een **federatief** verband aangegaan met de nog bestaande groepen en commissies. Vele werkgroepen en commissies zijn als zelfstandige organisaties verder gegaan. Zo is de Arbeidsgroep tegen de Krijgsmacht de Doopsgezinde Vredesgroep geworden (1946), de commissie voor buitenlandse noden, de Stichting voor Bijzondere Noden (1947), de Arbeidsgroep voor Zending opgenomen in de Doopsgezinde Zendingsvereniging (1946).

De Commissie voor Retraitemerk begon haar werk in 1948, omdat men overal in de Gemeenten geestelijke vervlakking waarnam. Geestelijke bezinning en inkeer was dringend nodig.

In 1951 werd de Werkgroep voor Vriendschap met Israël opgericht.

1948

Van 27-19 september werd de AAS gehouden in Elspeet.

Daar werden de nieuwe plannen besproken:

Onze samenkomsten voor 1948. (Ontmoetingssamenkomst, broederschapsweek, gestudeerdenweek, conferentie voor zakenlieden, conferentie voor diaconale werkers, kerkenraadsledenconferentie, studentenconferentie (theologisch en algemeen), predikantenweek).

Retraitewerk.

Kinderwerk.

Practisch hulpwerk.

Nieuwe werkgroepen (maatschappelijke vraagstukken, gemeentezang).

Winterwerk (schema gemeenteavonden, Bijbelstudiegroepen, etc.).

De deelnamekosten waren f 8,--. Meebrengen per p.p.: een beetje koffie en thee; p.p. 800 gram broodbonnen; 30 gram boter of margarine voor de keuken; 100 gram vleesbon; rantsoenbon melk voor 1 Liter; ieder moet zelf voor boter en belegging voor de boterham zorgen en voor suiker, daar nergens suiker in verstrekt wordt.

1949

In dit jaar werden de kerkenraden van de gemeenten gevraagd lid te worden van de G.D.B..

In een schrijven van februari biedt het bestuur een overzicht van de ontwikkeling van onze Vereniging aan aan de gemeenten. Te weinig wordt de omvang en aard van het werk in de broederschap gekend. Een niet-onbelangrijk gedeelte van het Doopsgezinde leven in ons land heeft zich de laatste twintig jaar in Elspeet en de andere broederschapshuizen afgespeeld.

In de drie jaar, die na het einde van de laatste oorlog vestreken zijn, heeft het Elspeetse werk zich hersteld en verder ontwikkeld in een tempo en een wijze, die niet door iedereen op de voet kon worden gevolgd.

In verband daarmee lijkt het ons gewenst, dat aan dit werk ook in Uw Gemeente meer bekendheid wordt gegeven. Daarna wordt een aantal voorstellen voorgelegd.

De leden van de Algemene Commissie verklaren zich bereid om in eigen omgeving, op een Gemeenteavond in Uw Gemeente tegen vergoeding van reiskosten en logies, te komen spreken.

Een vijftigtal Gemeenten ondersteunt reeds het werk van de G.D.B..

1950

Met Pinksteren was het 25 jaar geleden zijn dat ons eerste Broederschapshuis te Elspeet zijn poorten opende. Dat werd gevierd. De Doopsgezinde Broederschap in Nederland is niet denkbaar, zonder wat in Elspeet aan geestelijke vernieuwing is gevonden, zonder de initiatieven van daar uitgegaan. (...)

Wij stellen ons voor het jubileum van ons huis te vieren in een Pinkstersamenkomst, die wij het liefst zouden willen noemen: een ongedwongen familiefeest.

Op maandag was de officiële herdenking, met een dankdienst onder leiding van ds. C. F. Brüsewitz, een feestelijke maaltijd en een plechtige Samenkomst, waarin een herdenkingsrede werd uitgesproken en er gelegenheid werd gegeven voor herinneringen. Het geheel werd omlijst met muziek.

1951

Het Ministerie van Wederopbouw en Volkshuisvesting vraagt naar de functie van het Broederschapshuis Elspeet.

Dit Broederschapshuis werd in 1925 gesticht met de bedoeling het persoonlijk godsdienstig leven van Doopsgezinden in Nederland alsmede het godsdienstige leven van de Doopsgezinde Gemeenten op te bouwen en te bevorderen. (...)

Gezien de eenvoudige staat der gebouwen is alleen zomerexploitatie mogelijk. Het huis wordt omstreeks 1 Mei opengesteld; eind September wordt het wederom gesloten.

De volgende conferenties en samenkomsten vinden er jaarlijks plaats:

- Een conferentie voor theologische studenten en predikanten.
- Een conferentie voor kerkeradsleden.
- Een tweetal retraitesamenkomsten.
- een viertal gemeenschapsverblijven voor oververmoeide huisvrouwen.
- Een tweetal landelijke samenkomsten voor leden van Doopsgezinde Jongeren Bond.
- Een conferentie voor godsdienstige opvoeding in het gezin.
- Een conferentie voor intellectuelen.
- Een conferentie voor geloofsverdieping.
- Een conferentie voor leden van de Doopsgezinde Vredesgroep.
- Een conferentie voor Zendingsproblemen.
- Een viertal kampen voor doopsgezinde catechisanten.

In de tussen de conferenties resterende tijdvakken wordt het Broederschapshuis opengesteld voor gezinnen, die er hun vakantie willen doorbrengen. Ook dan heeft steeds een predikantenechtpaar de leiding van het samenzijn, terwijl dit ten allen tijden een godsdienstig karakter draagt.

1952

Door het Mennonite Central Committee en de Doopsgezinde Vredesgroep werd contact gelegd met het landgoed 'Heerewegen' tussen Zeist en Driebergen. Het moest een internationaal ontmoetingscentrum worden voor Doopsgezinden en geestverwanten. De Bijbelgroep van de M.C.C. die met hulp van de Vredesgroep geestelijk werk zou verrichten, ging samenwerken met de Bijbelwerkgroep en de Retraite-commissie van de G.D.B..

1953

In dit jaar deed ds. A. G. van Gilse intrede als leider op 'Heerenwegen'.

1954

In februari 1954 werd in het Broederschapshuis te Bilthoven met 70 deelnemers een conferentie gehouden met als thema:

De hoop voor onze gemeenten.

Men wilde een nieuwe koers inslaan met de conferenties.

In de Paasbrief uit datzelfde jaar werd het volgende verslag van deze winterconferentie gegeven:

Er was voor een nieuwe opzet gekozen: minder lezingen, meer inschakeling van de conferentiegangers in de opbouw van het geheel. Men werkte in 3 groepen. Daarnaast veel aandacht voor bijbelstudie o.l.v. van ds. F. Kuiper en ds. D. Richards.

1955-1956

Het thema van de A.A.S. was 'Wat kunnen wij doen om de geestelijke weerstand en weerbaarheid in de gemeente sterker te maken en meer op de voorgrond te plaatsen dan tot nu toe het geval was'. Op de winterconferentie in 1956 is in aansluiting hierop aan de orde gesteld: 'Wat moet en wat kan er gedaan worden voor onze Gemeenten en Broederschap'.

De 'Brieven' zijn dit jaar voor het laatst in de oude vorm verschenen in een oplage van ca. 1100 exemplaren. Met ingang van het nieuwe verenigingsjaar verscheen het nieuwe orgaan, 'Fundament en bouwstenen' als inlegveld in het A.D.W..

In het jaarverslag werd nog vermeld dat de toekomst van 'Heerenwegen' precair is. Het bestuur bestond uit 14 leden, waaraan toegevoegd twee functionarissen: ds. Van Gilse en de geestelijk verzorger van gewetensbezwaarden, br. C. Inja. De bibliotheek die er was ondergebracht, werd beheerd door het directielid, br. J. Oldekamp. Ook verzorgde hij maandelijks een rubriek de van het Vredescentrum in 'De Brief'.

Door br. Inja werden 21 rapporten samengesteld over 206 dienstweigeraars, waaronder 31 doopsgezinden, 49 hervormden, 5 gereformeerden en 55 onkerkelijken. De tewerkgestelde plaatsen waren: Vledder, de Noord-Oostpolder, de Rijks-Psychiatrische Inrichting in Eindhoven, het depôt en detentiekamp Nieuwersluis, de strafgevangenis in Den Haag en in Vught.

De emigratiecommissie is dit jaar niet bijeen geweest doch heeft het onderlinge contact schriftelijk en telefonisch gevoerd, terwijl Ds. Pasma de werkzaamheden geheel heeft verzorgd. Deze bestonden allereerst uit het zenden van een 100-tal Kerstgroeten aan ons bekende adressen van geëmigreerde Doopsgezinden families en personen. Hierop is een betrekkelijk klein aantal reacties van waarderend strekking binnengekomen.

1957

Het is onmogelijk weer te geven van welke betekenis de deelname aan een onzer conferenties of het opgenomen zijn in het gastenverblijf van een der broederschapshuizen voor veel betrokkenen is geweest. Juist met dit werk, dat voor het geloofsleven van onze bezoekers van groot belang kan zijn, vervult de G.D.B. een van haar taken. Het dient gezegd, dat we er nog niet in zijn geslaagd om een oplossing te vinden voor het probleem hoe op bevredigende wijze in de gemeente voort kan worden gewerkt aan dat wat op conferenties of in de broederschapshuizen begonnen werd.

Toch hebben we dit jaar ook een aantal teleurstellingen gehad. Een gezinsweek kwam te vervallen en, omdat het onmogelijk was een leiders-echtpaar te vinden, en omdat er op 'Fredeshiem' geen gezinsweek gehouden kon worden. Vier A.K.C.-kampen, die wegens gebrek aan leiding geen doorgang kon vinden. Dit leidersprobleem gold ook voor een van onze broederschapshuizen - in het hoogseizoen. Onze winterconferentie op 'Fredeshiem' kon wegens te geringe deelname geen doorgang vinden.

Wel werd in juni een zeer geslaagde retraite voor retraiteleiding en commissieleden te Elspeet gehouden, onder leiding van Ds. Plug uit Hattem. Voor de komende maanden bestaan er weer vele plannen: de traditionele vrouwenretraites, een mannenretraite op Heerewegen, een studentenretraite en een predikantenretraite in Januari en zo mogelijk meerdere streekretraites.

1958

In de bestuurdersvergadering van de A.D.S. in 1958 werd besloten tot oprichting van de "Stichting Doopsgezind Vormingswerk". Het centrum Heerewegen werd voor drie jaar ingehuurd om het vormingswerk te huisvesten en ds. H.C. Valetton werd tot directeur aangesteld. Vanuit de G.D.B. traden twee bestuursleden toe tot het stichtingsbestuur.

Men was dit nieuwe werk gaan waarderen als van grote betekenis, ook voor onze broederschap. Van A.D.S.-wege zag men dit vormingswerk vooral voor de opleiding en bijscholing van predikanten, terwijl vanuit de G.D.B. vooral interesse bestond voor de mogelijkheden van dit werk voor het kadertrainings en -vormingswerk ter versterking van het "leken"-element in de gemeenten.

In de drie jaar van haar bestaan werden er ondermeer gemeenteweekenden, predikantenkursussen, dopelingen weekenden en cursuswerk met mensen uit de industrie gehouden. Ook vonden er activiteiten van verschillende G.D.B. groepen en commissies plaats.

Ds. Valetton trok het land in om in de gemeenten te vertellen van de mogelijkheden van dit werk.

Ook werden er kaderweekenden voor de D.J.B. gehouden, waar o.a. nieuwe kerkliederen van ds. Kees de Bruïne uit Utrecht werden ingestudeerd.

Het dienstverband met Mej. B. Sikma, dat in 1958 afliep, werd verlengd voor een periode van 5 jaar. Het werk van Mej. Sikma begint steeds duidelijker

vruchten te dragen. In dit verband willen we opmerken, dat het contact met het Vormingscentrum en Ds. H.C. Valeton een belangrijke factor in het instructiewerk werd.

1959

Kerkenraadsledenconferentie

Het onderwerp van de conferentie was 'inwendige zending en de taak van de gemeente in de wereld'. Sprekers waren br. Mr. W.G. Haas te Haren en Ds. J.P. Matthijsen te Meppel. Evenals in voorgaande jaren werd in maart aan kerkenraden en kringbesturen een syllabus toegezonden, waarin door de sprekers een overzicht van de te behandelen stof en te bespreken vragen werd gegeven. Naar aanleiding hiervan werden op vele plaatsen regionale voorbesprekingen gehouden; de verslagen hiervan (een tiental) werden vóór de conferenties aan de sprekers toegezonden. Br. Haas heeft de ontvangen reacties in een overzicht samengevat, dat ter conferentie aan de deelnemers is uitgereikt. De conferentie was zeer goed bezocht; het aantal overnachtende deelnemers bedroeg 135, terwijl ongeveer 15 alleen des zaterdags kwamen.

Besloten werd om Ds. H.C. Valeton, Zeist uit te nodigen de leiding van de conferentie in 1960 op zich te nemen

1960

Er komt bericht van het overlijden van Mevrouw A. van Oordt. Zij had het vruchtgebruik van de nalatenschap van Ds. C. Nijdam. De A.D.S. komt in het bezit van deze nalatenschap, 'onder den last om het geërfde te beheeren als fonds voor Uit- en Inwendige Zending met dien verstande dat een derde der revenuen ten gunste komt aan de Sociëteit voornoemd en voorts een derde der revenuen jaarlijks zal worden uitgekeerd aan de Vereeniging voor Gemeentedagen van Doopsgezinden in Nederland, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 26-2-1923 met dien verstande dat zoo deze Vereeniging bij testateurs overlijden iet meer mocht bestaan deze uitkering zal geschieden aan een lichaam of vereeniging dat voor haar in de plaats is gekomen of een doel nastreeft dat zooveel mogelijk nabij komt aan dat van de Vereeniging voor Gemeentedagen van Doopsgezinden in Nederland bovengenoemd en eveneens een derde'.

----'Van de inkomsten wordt jaarlijks 10% bij het kapitaal gevoegd. Van het restant wordt uitgekeerd 1/3 aan de Vereeniging voor Gemeentedagen, enz.. ----

1961

Toen de proefperiode in Heerenwegen in dit jaar afliep en het huis niet langer beschikbaar was, verzocht de A.D.S. de G.D.B. het vormingswerk in de broederschap namens haar op zich te nemen en voort te zetten. De Algemene Arbeids-Samenkomst (A.A.S. = de ledenvergadering) van 18 november 1961 machtigt de Algemene Broederschapswerk Commissie

(A.B.C. = het bestuur) van de G.D.B. het vormingswerk voort te zetten op die wijze die de G.D.B. het meest eigen is, waarbij aan hen, die ermee belast zijn of worden, de grootst mogelijke vrijheid wordt gelaten (motie Richards).

Men ziet het vormingswerk liggen in het verlengde van de doelstellingen van de G.D.B., namelijk het versterken van het persoonlijk godsdienstig leven en de opbouw van het gemeentelven.

Dat besluit om deze uitdaging te aanvaarden, heeft een onmiskenbare invloed gehad op het functioneren van de G.D.B. en in het bijzonder op dat van de A.B.C. (= DB).

Was de G.D.B. in oorsprong de plaats waar de federatieve leden en werkcommissies elkaar ontmoetten om elkaar onderling te stimuleren en om hun onderscheidene activiteiten op elkaar af te stemmen, de laatste jaren bleek de A.B.C. zich in toenemende mate bezig te houden met de problematiek van het vormingswerk en daardoor ook met vragen rond het functioneren van de A.B.C. zelf.

Eén en ander had tot gevolg, dat de communicatie met de federatieve leden en werkcommissies verminderde. De goed functionerende instellingen en werkcommissies bleken best op eigen benen te kunnen staan.

Als belangrijke punten van de betekenis van het vormingswerk werden op deze bestuurdersvergadering ondermeer genoemd:

- nieuwe methodieken om de leden te vormen en te helpen bij de ontwikkeling van de geloofshouding,
- het oefenen van het gehoor en het beter leren luisteren naar de mens en naar de boodschap,
- het behulpzaam zijn bij het uitoefenen van bepaalde functies in de broederschap (bijvoorbeeld de functie van kerkenraadslid),
- het beter doen functioneren van geloofsgemeenschappen en
- het trainen van gemeenteleden om het "gemeen priesterschap der gelovigen" te kunnen vervullen.

Het principiële uitgangspunt van het vormingswerk ziet men in de gemeente zelve. Men acht een eigen centrum ook niet belangrijk meer. Het vormingswerk moet voornamelijk in de gemeenten zelf gebeuren. Gemeenten en groepen kunnen zonodig voor conferenties van de verschillende bestaande centra en broederschapshuizen gebruik maken.

De bestuurdersvergadering draagt dan het vormingswerk over aan de GDB. Het aantal leden steeg met 120 tot boven de 1000. De financiële positie geeft geen reden tot zorg.

1962-1963

Jaarverslag.

Vóór alles moet als zeer belangrijk en verheugend feit genoemd worden, dat de G.D.B. de haar toevertrouwde opdracht om het toerustings- en vormingswerk ten behoeve van de Doopsgezinde Broederschap voort te zetten, zeer binnenkort tot daadwerkelijke uitvoer hoopt te brengen, daar

zojuist de aanstelling van br. S. A. Houwing tot vormingsleider zijn beslag heeft gekregen en deze per 1 oktober e.k. zijn functie zal aanvaarden. Dit was dezelfde titel die ook de functionarissen in de vormingscentra destijds hadden.

De taak van het vormingswerk is vooral te zien op het terrein van de training van de gewone gemeenteleden tot het uitdragen en integreren van hun geloof in onze moderne wereld. Het werk van de G.D.B. in heden en verleden is steeds voor een belangrijk gedeelte gedragen door gewone gemeenteleden.

Toerusting en Opbouw.

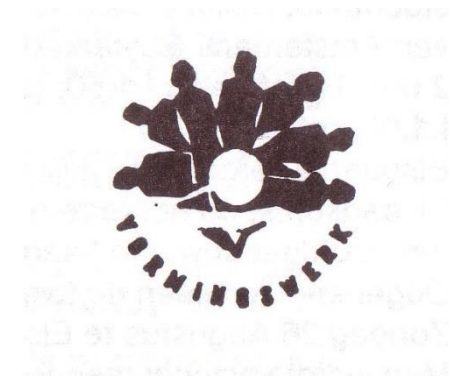
In dat jaar heeft de G.D.B. het initiatief genomen tot deze schriftelijke cursus.

Naast een regelmatig terugkerende dosis bijbelkennis, verschaft deze cursus een schat van informaties over de eigen Broederschap, over het geloofsleven in de andere kerken, de Oecumene, de moderne geloofsvragen en de taken, die de Christenheid heeft te vervullen.

Het aantal deelnemers aan deze cursus was meer dan 600. De cursisten werden tweemaal per jaar in de gelegenheid gesteld in persoonlijk contact te treden met de docenten en met elkander tijdens speciaal voor dit doel belegde conferenties.

1963-1964

Ds. Jelle Keuning ontwierp het logo voor het vormingswerk. Dit werk werd gekenmerkt door ontmoeting en stilte, maar zou zich nu moeten richten op maatschappelijke verhoudingen. De G.D.B. stond voor de vraag: hoe leef ik met mijn geloof in deze maatschappij.

Mannen en vrouwen in groepen verbonden
zich vormend aan elkaar
de ander vormend
heel wordend door de mens
van links en rechts
de mens in de mens in het rond
geen is uw meester
want Eén is uw Meester
in de open kring
in het midden: de lege cirkel

ieder legt daarin gedachten en gevoelens
in het midden wordt de cirkel vol, o wonder
de geest des Heren waait soms er doorheen met kracht.

De Kerkenraadsledenconferentie, waaraan 120 aanwezigen deelnamen, vond plaats in Elspeet.

Op de zaterdag bepaalde Dr. W.F. Golterman onze gedachten bij '**De gewijzigde functie van de Gemeente**'. Deze Gemeente die gevormd wordt door personen, levende uit één Geest, staat midden in de wereld en heeft

daarin een opdracht, vooral in deze zich zo snel wijzigende maatschappij. We moeten veel meer meegaan met de vermechaniseerde wereld om te komen tot iedereen, dicht bij en ver weg. Dat we deze opdracht niet alleen mogen en kunnen overlaten aan predikanten, maakte Ds. H. Wethmar, Zaandam, ons duidelijk.

1965-1966

Bureau.

In dit jaar kreeg het vormingswerk een eigen bureau en werd een parttime bureausecretaresse aangesteld als administratieve ondersteuning voor het vormingswerk.

Nota Vormingswerk.

(...) Langzaam aan hebben de kerken (...) leren inzien (...) dat een christelijke levensbeginsel niet in strijd is met effectief gerichte sociaal opbouwende vormen van hulpverlening. Integendeel, het laatste is de meest redelijke vervulling van het eerste. Wij erkennen dat het stellen van de diagnose van de nood waarin de ander leeft, in de plaats moet komen van het vaststellen van de aalmoes die wij ons willen veroorloven te geven. Wij weten nu, dat niet de ene mens de constante (de gever) is en de andere mens de variabele (de ontvanger), maar dat beiden veranderen in een proces waarin zij voortdurend op elkaar betrokken zijn, een proces van bewustwording. (...)

Het vormingswerk doet dit o.a. door in te gaan op de vragen van de speciale groep. Het werkt anders dan de klassieke gemeente- of wijkavond, waar slechts vraagstukken van meer of minder algemeen belang aan de orde kunnen worden gesteld. (...)

In bijna 20% van het totale aantal doopsgezinde gemeenten had de vormingsleider in 1965 contacten. Dit waren in hoofdzaak stedelijke gemeenten. Daar het platteland snel urbaniseert ligt het voor de hand dat de vraag naar vormingswerk daar eveneens snel zal toenemen. (...)

Het werken met bestaande groepen (zoals bijv. kerkeraden, studenten, kader) blijkt goed te functioneren. Hier werkt het vormingswerk ook bij uitstek dienstverlenend en ligt het in het verlengde van het bestaande werk. Het vormingswerk werkt anders dan de klassieke gemeente- of wijkavond, waar slechts vraagstukken van meer of minder algemeen belang aan de orde kunnen worden gesteld.

Vormingswerk roept b.v., ouders bij elkaar om gezamenlijk te spreken over de problemen die zij hebben met hun opgroeiende kinderen. Er kan een deskundige uitgenodigd worden die vanuit evangelisch-critische geest deelneemt aan het gesprek. Of het roept mensen uit een bepaald beroep bij elkaar om hun beroepsethiek te toetsen aan het evangelie. Steeds wordt in het vormingswerk ter plaatse ingegaan op de concrete vragen van de mens. (...)

Daar het platteland snel urbaniseert ligt het voor de hand dat de vraag naar vormingswerk daar eveneens snel zal toenemen. De aanleiding tot de vraag naar het vormingswerk vindt meestal zijn oorsprong in vragen en problemen

die samenhangen met het functioneren van de gemeente wier leden in andere maatschappelijke verhoudingen komen te leven. Naast de predikanten is er een steeds groeiende behoefte aan gespecialiseerde krachten, die in samenwerking met predikant en kerkeraad meewerken aan de toerusting van de gemeenteleden en de opbouw van het gemeentewerk.

Stichting Nieuw Werk.

De Stichting is in dit jaar opgericht en heeft als doel het 'bevorderen, stimuleren en financieel steunen van vormingswerk en recreatiewerk van de Doopsgezinde Broederschap in het algemeen, in het bijzonder zoals dit door de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk in Nederland wordt verricht'.

1967

De Kerkeradsledenconferentie die 27 en 28 mei te Elspeet werd gehouden had als thema: 'Nieuwe wegen - nieuwe vormen'. Naar aanleiding van inleidingen hierover van Dr. H.B. Kossen en van de heer J. J. Polter ontstond een felle discussie. Zondag hield de heer J. Roos uit Driebergen een lezing over 'Tussen Genève en Uppsala'. Aan de conferentie namen ongeveer 120 deelnemers deel.

W. Pomper.

Retraites: Vrouwenretraite van 12 - 16 juni met het thema: 'Meedoen of weerstand bieden?' En van 15 - 17 september met als thema: 'Tussen verleden en toekomst' en van 27 - 29 oktober met als thema: 'Geborgenheid'. Aantal deelnemers ongeveer 15.

Mannenretraite van 17 - 19 februari met als thema: 'De menselijke beweging'. Aantal deelnemers, 18.

In de commissie werd de vraag gesteld van het eventueel houden van een gemengde retraite.

1968

Vanaf 1 oktober is de vormingswerkadviser fulltime beschikbaar voor het werk in de broederschap. Het vormingswerk van de G.D.B. beoogde, gezien haar doelstellingen, dienstbaar te zijn aan personen, gemeenten en broederschap. Lag in de eerste periode het accent vooral op de dienstverlening aan personen, in de tweede periode van vijf jaar zien we een duidelijke verschuiving in de richting van de dienstverlening aan gemeenten en broederschap.

De titel vormingleider werd veranderd in 'vormingswerkadviser', wat betekende dat de nadruk werd gelegd op dienstverlening. Het vormingswerk heeft zich in de afgelopen 5 jaren een eigen, niet meer weg te denken plaats verworven in de Doopsgezinde Broederschap, vandaar dat een van de aanbevelingen voor de collecte was *Vormingswerk is Broederschapswerk*.

Algemene-Kamp Commissie

Dit seizoen kwam onze commissie onder leiding van de heer Beekman Ockels, Hoogeveen, vijf maal bijeen om de kampen te organiseren, t.w.:

3 amphibiekampen;
2 kampen te Elspeet;
1 zeilkamp;
2 kampen te Markelo;
3 kampen te Giethoorn "Samen Een:";
1 kamp in Taunus Duitsland.

Voor alle kampen vonden we een geschikte hoofdleider of leidster. Vijf van onze kampen worden uitstekend geleid door een echtpaar.

De opgave voor de kampen lopen goed, mede dank zij het vóór Kerstmis verschijnen van onze gezamenlijke kampfolder. (...)

Financieel hadden we dit jaar een klein verlies, wat we dit jaar door het verhogen van de kampprijzen weer rond hopen te krijgen.

Bijzondere Noden.

Het hulpwerk in Noord-Afrika vond ook dit jaar voortgang in samenwerking met Eirènè, dat kennelijk het vertrouwen en de sympathie heeft van de Mohammedaanse bevolking en regering. De spontane bijdragen van zeer velen, ook buiten onze groep, stemmen hierbij tot blijdschap. De dia's die mej. Truus Derksen na haar terugkeer uit Marokko liet zien en haar toelichting daarbij hebben velen geboeid.

Cor Inja.

Daar br. Inja eerlang de pensioengerechtigde leeftijd bereikt, heeft het bestuur moeten omzien naar een geschikte opvolger. Het bestuur meent deze te hebben gevonden in de persoon van br. J. Muys. Daar deze nog enkele jaren een opleidingscursus zal moeten volgen, kan hij nog niet terstond in volle dienst treden. Een taakomschrijving en een overgangsregeling moest daarom worden ontworpen.

1969

Doopsgezinde Zendingsraad

Waar Zending toch mede bepaald wordt door het zenden van mensen, moet in de eerste plaats worden vermeld, dat na een uitzendingsdienst in de gemeente Haarlem op 15 juni, ds. en mevrouw A.G. Hoekema-Norel naar Java vertrokken. Hij zal als Nederlandse docent verbonden zijn aan de AKWW in Pati.

Ds. Kuitse keerde met zijn gezin terug uit Ghana na daar 2 perioden als adviseur gediend te hebben voor het Islan-in-Africa-Project. Hij deed 2 november intrede als predikant bij de Doopsgezinde gemeente Texel. Met zijn terugkeer werd de relatie van de DZR met IAP beëindigd.

Mej. Dr. M. Ropp, die in 1968 met verlof van Java was gekomen, deelde in augustus mede, dat zij zich door God tot andere zendingsdienst geroepen voelde. Zij zal naar Gambia vertrekken in 1970, in dienst van de WEC. ENEM/DZR is nog bezig met het zoeken van een opvolger.

Bijzondere Noden.

In 1969 vertoonde de hulpverlening aan Paraguay een sterke groei (...).

In juli en augustus bracht de voorzitter, ds. R. de Zeeuw, een werkbezoek aan Paraguay. Hij kon zich persoonlijk oriënteren inzake de voortgang en de voortzetting van het hulpwerk in het ver in het binnenland van Zuid-Amerika gelegen gebied waar de uitgeweken Mennonieten zich hebben gevestigd. Hoewel zelf nog arm, hebben zij toch ook een begin kunnen maken met hulp aan de Indianen in de Chaco. Deze hulpverlening tracht een bijdrage te leveren aan de verbetering van de levensomstandigheden van alle groepen bewoners van het uitgestrekte Chacogebied, waarmee klimatologische omstandigheden in vele opzichten uiterst ongunstig zijn.

Een groot aantal jonge mensen stelden zich vrijwillig beschikbaar voor hulpwerk.

In Paraguay,	Project
1. Jet Romijn	Onderwijs
2. Tienieke Pomper	Physio-therapie
3. Han Petri	Technische bijstand

1970

Commissie kerkenraadsledenconferenties.

De commissie is van mening dat met het uitnodigen van kerkenraadsleden en predikanten van Remonstrantse gemeenten de goede weg is ingeslagen. Zij was van mening dat dan echter ook Remonstranten moeten meedenken bij de voorbereiding. Deze nieuwe fase is inmiddels reeds ingegaan, doordat nu ook een tweetal Remonstrantse kerkenraadsleden deel uitmaken van de commissie.

Ook in 1971 zullen weer een tweetal conferenties worden georganiseerd, nu op De Haaf en het vormingscentrum Venwoude van de Remonstrantse Broederschap en de Ned. Protestanten Bond. Deze zullen gewijd zijn aan de catechese en de kerkelijke financiën. De commissie streeft ernaar in haar conferenties steeds aan te sluiten bij die vragen die in de kerkenraden leven en actueel zijn,

Mej. A. Struyff,

Gemeenteweken.

De tweede week, eveneens in Elspeet, van 29 augustus - 5 september stond onder leiding van mej. Ds. G. van Zetten uit St. Anna Parochie, mevr. M. Kuipers-Ruige uit Rotterdam en de heer en mevr. S. de Jong uit Harlingen. Hier waren 36 deelnemers. Ook deze week was een goede week. Men zou echter misschien in plaats van "gemeenschapsweken" beter kunnen spreken van "bejaardenweken", gezien de gemiddelde leeftijd. Over het algemeen gaan de deelnemers zeer dankbaar en opgewekt naar huis.

1971

Jaarverslag met als titel '**Met het oog op de toekomst**'.

Commissie voor Retraitewerk.

Vrouwenretraites. Het is moeilijk voor deze retraites vrouwelijke predikanten te vinden, die bereid zijn de leiding op zich te nemen, terwijl er van de zijde van de deelnemers een duidelijke voorkeur voor bepaalde leidsters blijkt te bestaan. Retraites niet geleid door een der favorieten kunnen soms wegens gebrek aan belangstelling zelfs geen doorgang vinden. Evenals vorig jaar wordt er ook dit jaar slechts een vrouwenretraite gehouden en wel op de Hoorneboeg onder leiding van Ds. C. Soutendijk.

Mannenretraites. Deze vinden van nu af aan tweemaal per jaar plaats op de Hoorneboeg. Dank zij een zogenaamd werkfonds, waarin een groot aantal trouwe deelnemers bijdragen stortten, wordt het houden van retraites, die door geringe opkomst verliesgevend zijn, toch mogelijk gemaakt. Ds. H. van Bilderbeek en Ds. J. Nooter zullen waarschijnlijk beurtelings de leiding op zich nemen.

Samenwerking met andere groeperingen is nog niet overwogen, afgezien van een recente uitnodiging aan de Remonstrantse Broederschap tot het bijwonen van een retraite door een vertegenwoordiger, waarvan echter nog geen gebruik werd gemaakt.

Suggesties die zouden kunnen leiden tot een talrijker opkomst, zouden zeer welkom zijn.

L.Ph. le Cosquino de Bussy.

A.D.S..

Sinds augustus woont de voorzitter van de G.D.B. de D.B.-vergaderingen van de A.D.S. bij als adviserend lid. Aan dit verzoek van de A.D.S. heeft de G.D.B. voldaan, niet alleen omdat meerdere instellingen zoals de D.J.C. en de Vredesgroep ook reeds sinds enige tijd als zodanig deel uitmaken van het D.B., maar vooral omdat de G.D.B. meende dat hiermede enigszins vooruitgelopen wordt op de voorstellen van het rapport van de Projekt Werkgroep Herstructurering ten aanzien van de Broederschapsraad.

Het regelmatig bijwonen van de D.B.-vergaderingen heeft er toe bijgedragen, dat de relatie tussen de G.D.B. en de A.D.S. niet alleen een financiële is, maar ook inhoudelijk meer gestalte heeft gekregen. De G.D.B. heeft getracht waar dat mogelijk was een bijdrage te leveren in het aanreiken van oplossingen ten aanzien van ter tafel komende vraagstukken. Hierbij werd wel ervaren welke ambivalente situatie de A.D.S. op dit moment in onze Broederschap inneemt (enerzijds vrijblijvend oriëntatie puur, anderzijds beleidsbepalend orgaan), en welke problemen hieruit kunnen voortvloeien.

1972

Op Weg naar Morgen.

Een nieuwe redactie probeert vanaf september "Op weg naar morgen" weer regelmatig te laten verschijnen. In overleg met de A.D.S. en de redactie van

het A.D.W. is naar de realisering hiervan gezocht. Eén en ander heeft geresulteerd in een "op weg naar morgen"-nummer onder eigen redactie-verantwoordelijkheid en een aantal artikelen rondom het jubileum van het Broederschapshuis Schoorl in november onder redactie-verantwoordelijkheid van het A.D.W..

Deze gang van zaken geeft weer dat in feite het vraagstuk van het verschijnen van "op weg naar morgen" niet op bevredigende wijze werd opgelost. De kern van de problematiek ligt in het feit dat de A.D.S. bij de abonnementsvaststelling voor het jaar 1972 geen rekening gehouden heeft met de kosten die aan het uitkomen van "Op weg naar morgen" met zich meebrengt en de A.D.W.-redactie "Op weg naar morgen" wilde integreren in haar blad. Tegen dit laatste heeft het G.D.B.-bestuur zich steeds om diverse redenen verzet.

Een commissie van goede diensten, ingesteld door de A.D.S. heeft een aantal voorstellen geformuleerd om tot een oplossing te komen. Hopelijk zal die er toe bijdragen dat "Op weg naar morgen" eenmaal per kwartaal in 1973 weer zal verschijnen (voorheen tienmaal per jaar).

De redactie voor "op weg naar morgen" werd in 1972 gevoerd door:

br. G. Boon von Ochssee, zr. C. Eendhuyzen en br. S.A. Houwing.

Broederschapshuis Schoorl

Dit jaar heeft zich gekenmerkt door een record aantal gasten aan ons Broederschapshuis. Behalve dit heugelijke feit dient ook de viering van het 40-jarig bestaan gememoreerd te worden. Vele goede woorden werden tijdens de receptie gesproken. Voor het eerst in de geschiedenis van het huis werden er ook Kerst- en Oudejaarsavondvieringen gehouden. Tijdens deze periode kon van een "uitverkocht huis" worden gesproken.

Het besluit is genomen het Broederschapshuis buiten het "gastenverblijf" open te stellen voor groepen. Het gehele jaar zal dan ook "Schoorl" in bedrijf zijn.

J. Smeding.

1973

Jaarverslag met als titel '**De G.D.B. in toekomstperspectief**'.

Commissie voor Doopsgezind Gemeenschapswerk.

Wat betreft de relatie tot de G.D.B. zien wij onszelf als een Commissie van dit lichaam. Juridisch horen we ook financieel bij de G.D.B., al kwam een belangrijk doel van de financiën telkenjare van Bijzondere Noden. De Commissie kan zeker zijn van de steun van deze Stichting als het werk wordt voortgezet.

Waar Bijzondere Noden afziet van het aanstellen van een maatschappelijk werker, aangezien de subsidieregeling verslechterd is, maar bovendien de Broederschap een onduidelijk beeld vertoont, is er vooralsnog geen grond om organisatorisch onze Commissie op te laten schuiven naar Bijzondere Noden. Dit kan nader bekeken worden als er een subcommissie voor binnenlands werk binnen de Stichting gecreëerd gaat worden.

Vastgesteld wordt dat de Commissie gehandhaafd dient te worden als platform voor sociaal-diakonaal werk. Hierbij is oecumenische samenwerking niet uitgesloten.

De verantwoordingsplicht ten opzichte van de G.D.B. en Bijzondere Noden (besteding financiën) blijft zolang gehandhaafd. (...)

De Commissie wil de kerkeraadsledenconferentie voorstellen om de sociale taak van de Gemeente op de agenda te plaatsen. De aandacht voor dit terrein is verzwakt door het wegvallen van de oude diakonale taken en daar heeft de Commissie mede onder te lijden gehad. O.a. het selectiebeleid bij de uitzending van gemeenteleden naar de gemeenschapsweken heeft soms het karakter gekregen van automatisering.

Uit vroegere verslaggeving mag bekend worden verondersteld, dat de Commissie aandacht heeft voor mensen die voortijdig uitgerangeerd zijn door bedrijfsfusies en dgl.; voor vrouwen die oude mensen verzorgen en die niet zelden uitgebuit worden; voor gebrekkigen en invaliden.

Tenslotte is er stilgestaan bij een gedecentraliseerde regionale opzet van het werk met als middelpunt een broederschapshuis.

Th. van Veen.

1974

Jaarverslag met als titel 'De G.D.B. in dienst van de broederschap'.

Kadertraining en -vorming.

Een samenwerkingsorgaan van 7 Doopsgezinde instellingen die op enigerlei wijze op het terrein van kadertraining en -vorming in de Doopsgezinde Broederschap werkzaam zijn. (...)

De doelstelling van het orgaan is:

- coördinatie en integratie van de vormingsactiviteiten van de instellingen;
- onderzoek naar, en eventuele coördinatie met kadertrainings- en vormings-
- activiteiten van instellingen en andere kerkgenootschappen;
- adviezen met betrekking tot aanstelling van werkers met andere dan theologische deskundigheden met het doel te komen tot een verbetering en uitbreiding van de kadertraining en vorming met het oog op de stimulering en toerusting van de gemeenteleden om in de verschillende situaties van hun bestaan hun evangelische opdracht te vervullen.

Om de doelstellingen beter te kunnen realiseren besloot het overlegorgaan om een proefproject voor kadertraining en vorming te starten in samenwerking met de Groningse Doopsgezinde Sociëteit.

Met het G.D.S.-bestuur werden een aantal voorbereidende besprekingen gevoerd over de opzet van het proefproject.